

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; a pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, v kopijah se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Pismo iz Belgrada.

Belgrad 2. (15.) febr. 1913.

»Taraboš je padel.«

Tako me je pozdravil predvčerajšnjem moj prijatelj Dušan in trdil to s tako resnostjo, da sem bil že na potu na pošto, hoteč Vam brzojavnim putem sporočiti to veselo vest.

Vendar, ker mi je razodel vir svoje novice, češ da je izvedel to vest od urednika »Samouprave«, bil sem prepričan, da mora o tem vedeti tudi »Pressbureau«. Počakal sem tedaj do večera, da vidim v večerni izdaji »Samouprave« črno na belem potrditev te važne vesti. Toda, ničesar ni bilo o zavzetju višine Taraboš pred Skadrom, ki edini še loči Črnogorce od mesta. Drugi dan je edino »Straža« — po dolžnosti kromista — registrirala to brzojavno vest, ki je prišla v Belgrad privatnim putem. Taraboš torej še ni padel, dasi je njegov padec pričakovati vsaki dan.

V splošnem pričakujejo z veliko napetostjo senzacionalna iznenađenja za prihodnji teden, dasi sedanja bojna niti politična situacija ne daje nikakega povoda za to.

Gleboč vtis je napravila na Srbe vest o ponesrečenju misiji princa Hohentholhe pri ruskem carju. S hvalenosti — polnim pogledom se obrača Srbstvo v Petrograd, kjer edino upa v rešitev in v razumevanje njih težen. Posebno živahno se komentira odgovor ruskega carja banketu slovanofilov.

V takih — navdušenja polnih trenutkih — slika Srbini svojo bodočnost v najsvetlejših barvah, da pri tem celo pozablja na leto 1908. in na aneksijo Bosne in Hercegovine, ko je Rusija zatajila srbske interese.

Dunajsko časopisje zavija farižejsko oči, češ, ko bi bili balkanski zavezniki bolj popustljivi, bi bil mir že davno zaključen, pri tem pa pozabljajo, da so ravno oni dajali Turčiji vratolomno nado in jo silili na odpor.

Balkanski zavezniki hočejo pokazati svetu, da niso nič pretiravali pri svojih zahtevah, ki so le z ozirom na evropske sile za Turčijo še preveč častne.

Padec Skadra je vprašanje par dni in potem stojimo pred »fait accompli« dasi »Fremdenblatt« postavlja logiko na glavo, češ, če tudi zavzame Črna gora Skader, kljub temu bodo odločevalne velesile o bodočnosti Skadra. Poydariti je treba, da gre tu za malo Črnogoro, ko je šlo za Italijo v vprašanju Tripolisa, je ta še pred zavzetjem anektirala afričansko obalo, ki je gotovo precej večja kot skaderski vilajet. Iz Petrograda se poroča, da Rusija odločno zahteva, naj pripade Skader

Črni gori. V tem oziru je usoda Skadra že zapečatena.

Drinopolje je v agoniji in čim prenehajo redki in slabi »vzdih« iz turških topov drinopoljske posadke, je mesto »zrelo jabolko«, ki pade samo v naročje oblegovalcem. Mogoče bi se sicer zavzelo mesto z nasokom, toda ogromne žrtve, ki bi padle, bi postale sicer zavetje, v splošnem pa bi ničesar ne izpremenile na stvari. Drinopolje je za Turčijo izgubljeno, ali imamo potrdilo o tem, danes ali jutri, je vseeno. Smililo se nam morajo edino le ljudje, ki prezebajo pod drinopoljskim obzidjem.

Bolgarsko — srbske trupe na Čataldži podpirajo akcijo pod Drinopoljem, sicer se pa na teritorijalno razširjenje že pridobljenega ozemlja ne misli več. Isti značaj imajo tudi operacije na Galipolju, da zabranijo izkrcanje turškega vojaštva in otvorijo vhod v Dardanelah grškemu brodomu.

Edino, kar vznemirja javnost in ogroža evropski mir, je vprašanje Albanije.

Ker je Avstrija oborožila Arnavte, poslala tja svoje instruktorje in municijo, je pričakovati vsak dan »albanske vstaje«.

Ze danes si predstavljam, kak krič bo zagnalo nemško časopisje za »uboge zatirane Arnavte«.

»Pester Lloyd« se že sanja, da maršira 30.000 dobro oboroženih Arnavtov pod poveljstvom Ise Boletinaca in Riza — beja, da osvobodijo Srbov zasedene albanske pokrajine.

Če bi prišlo v resnici do vstaje, vemo, na čegav račun naj se vprizori ta nevarna komedija, ki bo imela isti uspeh kot v Carigradu.

»Bolni mož ob Bosporu« lega v hladni grob. Da pa ne ostane prazna postelja »bolnega moža«, zato bo poskrbela — Avstrija ob Donavi.

V Belgradu je začel izhajati v srbskem in češkem jeziku tednik »Jugosloven«, katerega prva številka daje sluti njegovo potrebo, posebno v sedanjem času, ko se je izvršil na Balkanu velik političen preobrat, kateremu sledi brezdomno tudi živahnejši gospodarski odnosi med balkanskimi narodi. Da se ne vgnezdijo na Balkanu nemška zalega, ki itak hvala Bogu in nemški avstrijski žurnalistiki ne bo žela kdove kakih vsehov, je v resnici potrebno, da eksistuje primeren list, ki bi pravilno informiral javnost, ne samo srbsko o slovanskih razmerah v Avstriji, ampak tudi obratno. Žal, da se je list, vsaj v svoji prvi številki, postavil na ozkoprsno stališče, da ne govori o ničem drugem kot o Čelih in le edino te vabi na Balkan, odnosno govori le o zatiranju teh poslednjih, kakor, da bi drugim Slovanom v Avstriji cvetela večna pomlad. Sicer pa že podnaslov lista: »prvi in edini časopis česko-srb-

ske vzajemnosti« govori dovolj jasno, da je list dostopen le češki in srbski javnosti v medsebojno spoznavanje. Izdajatelj listu je g. Václav Vokurka-Radošič.

V svojem programnem članku piše omenjeni tednik:

»Ako opazujemo razvoj dogodkov v poslednjih petih letih na Balkanu in še posebno v srbskem kraljestvu, moramo predvsem resno vpoštevati reforme, katere je udeležilo to mlado kraljestvo. In ako pomislimo, da so še pred 4 leti prevladovala celo v samem Belgradu — zelo primitivne narodno-gospodarske razmere in to tudi kulturne, pred aneksijo Bosne in Hercegovine moramo naravnost občudovati ta narod, ki je odpravil vse nedostatke, vpoštevaje dejstvo, da je še pred 40 leti ječala Srbija pod turškim jarmom. Srbski narod se je v tem kratkem času dvignil, osamosvojil in postal slaven po celim svetu z bog svoje slavne narodne armade, katere je navdušena s patriotičnim čutom, preganjala lasko leto tisočglave divje turške druhal. In glej, komaj je utihnila bojna vihra, že se je postavil ta mali narod v prve vrste med države politično zrele in skuša doseči tudi kulturni nivo drugih držav.

To je narod srbski, naš slovanski narod, kateri se z brzim korakom približuje svoji dospelosti, nasproti svoj lepši, srečnejši in veliki bodočnosti. Podlaga njihovemu razvoju je predvsem patriotizem in zdrava demokratska uprava.

Dogodki zadnjih dni spremenili so situacijo tako, da je Srbija prisiljena, vsled obsežnih novih zemlja, katere je zavzela, računati na priliv tujcev, da obljubijo zavzete kraje. In zato se nudi ugodna prilika češkemu izseljencem (zakaj ne sploh slovanskim? Op. por.), kateri morejo nakupiti, tu za majhen denar zemlje, ustanoviti obrti, tovarniška podjetja itd. ter si tu napraviti novo srečnejšo domovino kot v svojem rojstnem kraju, ker je velika potreba dobrih in inteligentnih kmetovalcev, obrtnikov, podjetnikov itd.

Vsled tega, pravi dalje »Jugosloven«, je potreba informacijske središnice, ki bi dajala našim rojakom informacije, kakor tudi, da pojasnuje tukajšnje razmere češki javnosti.

V nadaljnjem piše list o ekspanzivnosti češkega eksporta na Balkan ter o bodočem informativnem značaju lista o ekonomskih odnosih na Balkanu.

V srbskem programu piše o zapiranju čeških šol, o zatiranju čeških manjšin v ponemčenem ozemlju, o sistemu Hochenburger ter o zapostavljanju čeških sodnikov.

Interesanten je sledeči pasus: »Naš češki narod je dokazal svojo kulturno dospelost, dokazal je svojo inteligenco, svojo sposobnost,

da postane samostojen narod. Kljub temu iečimo od Belohorske bitke pa do danes — pod jarmom tujinstva, do danes nas izkoriščajo oni naši — v pravem slova smislu — tirani in poleg tega smo še tako slabi, da moramo mirno molčati, ko nam nemški mob razbija češke šole, odnosno nam jih zapira vlada — šole, katere vzdržujejo češki roditelji za svoje otroke, moramo molčati, ko se češko deco nasilno pretvarja v Nemce, ter jih na ta način vsposablja za ideote, moramo molčati, ko razbijajo Nemci glave češkim delavcem v ponemčenem ozemlju.

In ako trdimo, da je to krivica, tedaj nas primejo in zapro. (Tudi »Dan« ima v tem bridke skušnje z ljubljanskim državnim pravdnikom. Op. por.)

Vse to se dogaja v državi, katere se je v poslednjem času kategorično angažirala za neotesane in divje hribovce (srbsko »gorštak«), albanske idiote, katerim hoče ustvariti samostalnost s svojo bojno silo. Tedaj za narod tuj, za narod nekulturen se briga naša »dobra mati Avstrija« in ga hoče napraviti gospodarja zemlje, dasi bi pri tem morala žrtvovati za tak luksuz tisoče mladih nedolžnih ljudi, češkemu narodu pa, kateri stoji na visoki stopnji kulture, ne da pravice za samostalnost, za katero ima češki narod historično pravo, potrjeno s kraljevskim rešiptom.

Ti programni članki absorbirajo skoraj polovico lista, ki je izšel na štirih straneh v obliki naše »Edinosti« v nadaljnjem piše o Sokolstvu, avstrijskem šolstvu, o »Schulvereinu« ter o potrebi učenja srbsčine in bolgarščine, kar je v resnici neprecenljive vrednosti za vsakega kdor bi iskal event. kruha na Balkanu.

Izkoriščam to priliko ponovno, da resno svarim vsakogar, naj ne prihaja na slepo srečo v Srbijo brez denarja in brez znanja jezika, ako ni slučajno rokodelce, ker za takega se delo že dobi, kakor tudi za železničarje in delavce. Navedem le en slučaj. Neki učitelj — Slovenec — je prišel sem, v nadi, da dobi takoj kako službo vsaj kot nemški korespondent ali kaj takega. Po brezuspešnem iskanju se mu je posrečilo dobiti mesto — postrežnika v bolnici, dokler se razmere ne spremenijo. Ta slučaj je zelo interesanten in karakterizira slovenske razmere ter bedo slovenskega naprednega učiteljstva, ki mora ali podležiti podlim strankarskim strastem ali pa se umakniti, da ga ne doseže maščevalnost političnih nasprotnikov.

V poslednjem času prihaja vedno več tujcev v Belgrad, ki imajo samo izborni železod in široka usta, pa roke v žepih, to so predvsem Nemci in Madžari. Ti ljudje si mislijo, da jim bodo v Belgradu leteli pečeni piščanci v usta ter jim ne bo treba niti požirati, pohajkujajo nekaj

časa po mestu, nato pa se vrnejo na stroške avstrijskega konzulata v svojo domovino. Tukajšnja češka kolonija pošlje vsakega Čeha, za katerega nima Srbija kruha, lepo nazaj v njegovo domovino z brezplačnim železniškim listkom, kar je najbolje.

Nemški Export-Verein na Dunaju je napravil zelo premeteno taktično potezo. Nemške trgovske pomočnike poučujejo brezplačno v srbsčini, nakar jih pošljejo v Srbijo s toplimi priporočili v posamezne trgovine. Ti mladeniči se bodo kmalu z nemškim kapitalom osamosvojili, postavili si lastne trgovine in importirali nemško blago na Balkan. Dolžnost tukajšnjih časopisov bi bila, da opozore na to prozorno nakano Nemcev srbsko javnost.

Ali bi ne mogla tudi naša trgovska zbornica ustanoviti take večerne kurze za trgovske in obrtniške pomočnike, da se prične srbsčini, odnosno bolgarščini ter odpreti pot slovenski trgovini na Balkan potem teh mladih pionirjev slovensko-srbsko-bolgarske vzajemnosti.

Ze pred leti je mislila »Jadranska banka« odpreti svojo podružnico v Skadru in upati je, da se to uresniči čim se ustanove normalne razmere na Balkanu. S tem bi bila dana podlaga, da se okrepi slovenska podjetnost tu — na teh rodovitnih tleh srbskega naroda, podjetnost, ki je vsled vednih gospodarskih katastrof izjavnih večinoma po nesrečni politiki avstrijske vlade, že popolnoma izčrpana. Dobro situirani posamezniki v tujini bi mogli biti opora tudi doma.

Sedaj je seveda še v Srbiji velika gospodarska agonija in ni govora o kakem podjetju ali trgovini, dokler ne izgine s pozorišča bojna vihra.

Ko se uredi razmere, bo pa zopet prepozno misliti na — Balkan, ker vse to se bo počasi razvijalo, skoraj bi dejal nevidno. Interesirani naj bi že sedaj vse potrebno ukrepali in ukrenili, da prehitijo tujce. Potreba bo čevljarjev, kovačev, kolarjev, šivilj, modistinj in sploh rokodelcev, kakor tudi evropskih gostilen, snažnih prenočišč, hotelov, trgovin vseh strok, ki bi zadovoljevale tudi drugi in ne samo srbski ukus. Čehi so že zavzeli svoje pozicije, pa tudi ne zaostajajo.

Postopno s slovensko darsko ekspanzivnostjo, bo tudi slovenskemu trgovskemu inteligentnemu proletariatu omogočeno uveljaviti se na svetovnem trgu, katerega zavzemajo sedaj le drugi srečnejši narodi, med tem ko morajo naši finančni zavodi iskati spretnih vodilnih rok druge.

V osvobojenih krajih se bo čimprej začelo z ljudskim štetjem. Te dni so bili že imenovani načelniki števni komisij po raznih okrajih Stare Srbije.

Tudi sekcijski načelnik poljedelskega ministrstva g. Lazar Bogiče-

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V sencu jezuita.

(Dalje.)

Zame pa boste člen družbe Jezusove, in v oči Boga, sin moj, boste izvoljenec njegov!»

»In kaj mi bo treba storiti, da služim vredno Cerkev, to je mogoče ni družbi, ki postane njen člen?«

»Zaželel sem si vas za svojo družbo, sin moj; videl sem vašo resnično vero, vaš visoki razum... in zato sem vam prihranil eno izmed najkočljivejših in najnevarnejših, a tudi najslavnejših nalog. Vi boste eden naših najodličnejših bojevnikov, poslan v sovražno taborišče.«

»V sovražno!« je vzklil Monklar zamolklo.

* Grof De Monklar je bil torej eden prvih — ako ne sploh prvi — med takozvanimi jezuiti — kratkosuknjarji. Napak bi bilo misliti, da jezuitov — kratkosuknjarjev ni več v današnjih časih. Ljudje, ki so kljub svojemu laičskemu stanu člani in vohuni jezuitskega reda, se nahajajo slej ko prej v obilnem številu med vsemi vplivnimi stanov; tako n. pr. med državniki, žurnalisti, pisatelji, generali in visokimi uradniki.

Lojola pa je nadaljeval neomajno:

»Nalagam vam dolžnost, da nadzorujete kralja francoskega. Umejte me dobro, sin moj. Kmalu bom moral ostaviti francosko deželo. Treba pa je, da vem neprestano, v kakšne usode se spušča ta lepa zemlja. Ne smete se izdajati s tem, da bi dajali kralju nasvete. To je moja skrb. Toda z vašo pomočjo, po zaslugi vaše gorečnosti, vaše krepke vere in vaše navdušenosti za duhovno borbo, bom vedel, kaj misli kralj, ne samo tega, kar dela, marveč, kar je glavno, to, kaj hoče storiti.«

Monklar je poslušal brez notranjega odpora.

Uloga vohuna, ki mu jo je predlagal Lojola s tako gnusnim cinizmom, ga ni plašila.

Mož je trpel.

In hotel je nehati trpeti.

Njegova duša je bila že ukročena.

In v svesti si svoje oblasti nad njim, je povzel menih:

»Poznati hočem zlasti kraljevo misel.«

»V kakšnih zadevah, častiti oče?«

»V vseh zadevah, sin moj. Toda obenem z dogodki, kakor se bodo vršili, vam bom tudi naznanjal, kateri posebni točki posvetite svojo pozornost in svoje zasledovanje. Dotlej pa si zapomnite vse, kar dela kralj in vse, kar govori; vsako nje-

govo najmanjše dejanje in vsaka njegova dozdnevno še tako brezpomembna beseda je lahko velike važnosti zame, to je, za blagor Cerkev in slavo Jezusovo. Ali hočete, da vam dam dober svet?«

»Dajte ga, častiti oče.«

»Dobro torej. Vsak večer, kadar se vrnete v svoj kabinet, si zapišite na tihem in na skrivnem vse, kar ste videli in slišali tisti dan. Saj tega mi niti ni treba posebej omenjati, da velja vse, kar sem rekel o kralju, tudi o drugih, manj važnih gospodih. Z ene besedo, postanite zgodovinar francoskega dvora. Ako si naložite vsak večer to majhno delo, ste brez skrbi, da bi pozabili kako malenkost...«

Monklar je molčal.

»Vzemite si časa za premislek, sin moj.« je dejal Lojola živahno.

»Kadar začutite, da ste človek božji — čez osem dni ali še le čez mesec, me obvestite.«

»Častiti oče,« je dejal Monklar,

»kdaj hočete, da začnem?«

»Tako, sin moj.« je rekel Lojola resnobno. »Kadar boste hoteli, bom poslušal vašo veliko izpoved.«

»Tako!« je vzklil Monklar z vročim glasom.

»Bodi po vašem!« je odgovoril Lojola.

Monklar se je spustil na kolena.

Ko je bilo kočano in je Monklar vstal, se je zdelo, kakor da je pokrtil njegovo lice še temnejši izraz.

»Zaobljubo boste storili, kakor hitro bomo mogli iti v kako cerkev,« je dejal Lojola. »Toda odslej ste naš človek, sin moj. Izrekel sem nad vašo glavo vzvišene in strašne besede, ki vas posvečajo Gospodu. Ako me izdaste poslej, ste izdali Boga samega!«

Nekaj minut je vladalo slovesno molčanje.

Človek bi bil rekel, da hoče Lojola pustiti Monklarju časa, da začuti dobro vso pretečo pezo besed, ki jih je bil izrekel.

Monklarja pa je pustilo to neizpremenljivo sprejetje ostudne vloge popolnoma mirnega.

Rekel si je samo na tihem, da je poslej močnejši od francoskega kralja samega.

»A zdaj, sin moj, mi povejte, ali se vam je posrečilo, kar ste poizkusili zoper rokovnjače.«

»Ne, častiti oče.«

»Torej razbojnik Lantné še ni padel v naše roke?«

»Za zdaj še ne.«

Lojola je streslo. Njegovo blede čelo se je zameglilo, in blisk mu je šinil iz očesa.

»Toda jaz moram imeti tega človeka!« je zarenčal.

»Potrpajte oče,« je dejal Monklar, »obljubljam vam, da ga do-

bite.«

»Dobro, sin moj... Zaupam vaši besedi.«

»Prisezam vam, da boste strašno maščevani.«

Lojola je pokimal z glavo, češ, da hoče čakati potrpežljivo.

»Pa Dolet?« je povzel.

»Visoko sodišče je začelo njegov proces.«

»Treba ga je pospešiti. Preden ostavim Francijo, hočem videti, kako se dvigne plamen njegove grmade.«

»Videli ga boste, častiti oče...«

Drugi ukazov mi v tem trenutku nimate dati?...

»Ne, sin moj... Idite, potreben sem počitka... Idite, in Bog naj vas navdahne s svoje milostjo!...«

Dočim je sklanjal veliki profos glavo pod strašnim blagoslovom Ignacija De Lojola in postal tako člen družbe Jezusove, se je vse pripravljalo na dvorcu za odhod v Fontenblo.

Zjutraj za rana je bil kralj poklicati mojstra Rableja.

Tekli so po slavnega doktorja v stanovanje, ki mu ga je bil dal odkazati Franc I.

A niso ga našli.

Iskali so ga po vsem Lavru — istotako brez uspeha.

Kmalu je bilo očitno, da je mojster Rable pobegnil.

Kralj je poslal jezdece, ki so preiskali vso pariško okolico, iskane je bilo zaman.

(Dalje.)

že je odpotoval v nove kraje, da prouči tamošnje poljedelske razmere. — Na podlagi teh študij se ukrene vse potrebno, da se povzdigne zemljedelstvo, živino, in sadjarstvo, ki je pod turškimi gospodarstvom skoraj popolnoma propadla.

V Skoplju se prične graditi nova električna centrala za razsvetljavo in tramvajski promet. Ker je pomanjkanje izkušenih srbskih strojnikov, zavzemajo ta mesta večinoma Nemci. Ako bi hotel kak slovenski strojnik v Srbijo, bi imel ugodno priliko uveljaviti se tu, posebno elektrotehnik, ki so že službovali v podobnih zavodih. Plača varira od 6 do 8 dinarjev dnevno. Tudi tiskarski strojniki se vedno iščejo.

Interesanti naj se obrnejo na: Prvo slovensko informacijsko pisarno, Hajduk Veljka ulica št. 1, Belgrad, ki poide vsem slovenskim izseljencem po možnosti na roko.

H koncu ponovno povdarjam, naj nikdo ne hodi v Srbijo na slepo srečo, ako ima možnosti kak prazen in nima dovoljnih informacij, odnosno možnosti dobiti si kruha v Srbiji, ki — vsaj sedaj — še ni — Eldorado.

Mars.

Vojna.

18. februarja.

BOLGARSKA - RUMUNIJA.

Rumunija hoče od Bolgarske »v znak prijateljstva« zelo velik kos dobre, rodovitne zemlje od Tutrakana na Donavi pa do Balčika. Rumunija je prišla s temi zahtevami v tako neprimernem času, da je izzvala v Bolgariji splošen odpor. Čeden »prijatelj«, ki pravi: »Tvoj prijatelj sem, toda če hočeš, da te ne ubijem, daj mi del svojega premoženja.« Pa da je do svojih zahtev prišla Rumunija sama, bi bilo do sporazuma že gotovo prišlo, toda za rumunjskimi zahtevami stoji trozveza s svojim podpihovanjem.

Spor je prišel do skrajnosti, odločitev bo koncem tedna.

Razumljivo je, da ta spor ni lokalnega pomena — temveč se tika cele Evrope. Zato velesile ne počivajo, temveč pridno intervenirajo v Sofiji in Bukarešti, s čemur pa dosedaj niso dosegli še nobenih uspehov. Tudi poslaniška reunita se bo pečala s sporom.

Dunaj, 19. februarja. Iz verodostojnega vira se širi v političnih krogih vest, da se bo poslaniška reunita v Londonu pečala tudi z bolgarsko-rumunjskim sporom, ker je situacija poslednji čas postala zelo kritična.

Kljub vsemu temu se smatra situacijo za kritičnejšo kakor kedaj popreje. To se tudi službeno potrjuje.

Budimpešta, 19. februarja. Tako dunajski »Neues Wiener Tagblatt« kot tudi »Pester Lloyd« potrjujejo, da se položaj ni izboljšal. Slednji list pravi, da je na podlagi informacij v merodajnih dunajskih krogih izjavljeno, da vesti o povolnih rezultatih pogajanj med Bolgarsko in Rumunijo niso utemeljene; vrhutega so se težkoče glede albanskega vprašanja silno povečale. Na optimizem se ne more verovati.

Ruski uradni glas ne sodi tako pesimistično:

Petrograd, 19. februarja. »Petrogradska brzogajna agentura« dohlja sledeče: »Splošna politična situacija, ki se v rokah nekoga kaže vlad bolgarsko-rumunjskega spora, slika skrajno napeta, ne utemeljuje

pesimizma. Pogajanja med kabineti v Sofiji in Bukarešti še niso prekinjena; pa če bi do tega tudi prišlo, vendar še niso vsa sredstva izčrpana, s katerimi bi se spor poravnal. Razven tega ni niti misliti, da bi kakšna stran hotela prevzeti nase odgovornost in segla po nasilju. Ko nečeno je potrjeno, da prevladuje pri vseh velesilah živa želja, da se spor mirnim putem razreši.

Sofija, 19. februarja. Vest, da so se pogajanja med Bolgarijo in Rumunijo razbila ni istinita. Rum. deleg. princ Ghika Sofije ni zapustil. Bolgarija je predložila Rumuniji nove predloge in se pogajanja nadaljujejo.

AVSTRIJA IN RUSIJA SE DIREKTNO POGAJATI.

Praga, 19. februarja. »Narodni Listi« poročajo: Med Dunajem in Peterburgom se vrše direktna pogajanja.

Pri teh pogajanjih se ne gre samo za vprašanje »Skadra«, temveč tudi za ugotovitev meje med bodočo Albanijo in Srbijo ter sploh za ves kompleks balkanskih vprašanj. Kljub velikim nasprotjem je upanje, da se doseže sporazum.

ALBANSKO VPRAŠANJE.

London, 19. februarja. Konferenca poslanikov se zbere zopet v četrtak. Kljub pesimističnim vestem z Dunaja in Bukarešte se upa, da se svetovni mir ohrani. Konferenca se bo pečala z albanskim vprašanjem. Trdi se, da Rusija Skadra nič več ne zahteva za Črno Goro, pač pa vztraja na tem, da Srbi dobe, kar zahtevajo. Baje je grof Berchtold pripravil priznati, da Peč pripade Črni Gori, Prizren pa Srbiji, diskusija se pa vrši še za Djakovo in Debar. Glede Janine se je pa Avstrija morda prilagodila stališču Italije, ki jo priznava Grčiji. V Londonu so tudi mnenja, da se bo Avstrija protektoratu katoličanov v Albaniji morala odpovedati.

KONGRES ALBANČEV V TRSTU.

1. marca se snide v Trstu kongres Albančev, h kateremu bo prišlo nad 50 odposlancev najrazličnejših albanskih kolonij izven pokrajin bodoče avtonomne Albanije: iz Italije, Egipta, Švice, Angleške itd. in posebnih odposlanci iz Borgo Erizzo in Kotorja. Provizorična vlada nove Albanije, kateri stoji, kakor znano, na čelu Ismail Kemal Bey, bo odposlala, kolikor doslej znano, tri delegate: Ransi Bey Dino, bogatega posestnika iz pokrajine okoli Preveze, Filipa Noggo, urednika listov »Turquie« in »Liberté«, znanega zagovornika albanskih pravic, in Mehmet Konica Beya, bivšega turškega konzula v Varni in Konstanci. Tudi brat poslednjega, Faik Bey Konica, albanski delegat londonske mirovne konference, se je priglasil h kongresu. Nadalje se bodo udeležili kongresa albanski žurnalisti derviši Hilma in Hil Mocu in znani albanski vodja princ Bib Doda, ki se nahaja sedaj v Milanu. Jako interesanten član kongresa je Bajram Doklani, sloviti vodja band, ki je lansko leto ob priliki vstaje pri Djakovu uničil v družbi bivšega polkovnika turške armade, Bajrama Zurrija, dvanaest turških bataljonov in zaplenil 1800 pušk, troje strojnih pušk in dva kanona. — V soboto se je vršila pravljajna seja v Trstu se nahajajočih albanskih voditeljev, v kateri je bil izvoljen komite sedmerih članov, ki ima nalogo izdelati organizacijo in program kongresa. — Smoter kongresa je manifestacija narodnih pravic Albančev v svoji domovini.

Nadalje hoče kongres dvigniti energičen protest na velesile proti okupaciji domovine po Srbiji, Črnogorci in Grkih, proti grozodejstvu, ki so jih baje izvršile čete teh armad in končno proti neutemeljeni grški blokadi albanske obali za časa balkanske vojske, ki se je vršila vkljub nevarnemu obnašanju albanskega naroda. Pričakovati je, da se bo tekom kongresa vsled stika s prebivalstvom Albanije ta program še razširil.

Slovenska zemlja.

Iz Celja.

Dr. Ivan Benkovič postaja nerzoven in melanholičen. Ta dva fakta sta vzbudila v njem nove vire, duševne zmoglosti: g. dr. so postali slovenski literat. Prav za res. Ker so pa še začetnik, so se prav ponižno postavili v zadnji kotiček »Straže«, in gostilijo v tičku škorc, ki je sanjal o sladkih klerikalnih češpicah, ki so pa odpadale, še predno so bile zrele, skorčkovemu kljunčku, ravno takrat, ko so g. dr. škorec sedeli na trhlji vejici in koketirali z neko gospodično — slov. dež. politiko — v sorednem drevoredu. G. dr. škorec so pa kravalir prve vrste in za to so hoteli češpiclo vseeno pobrati in jo dati gđ. škorc. Ker so pa kratkovidni, niso opazili, da sedi na vznožju drevesa — še nekdo. Oni nekdo pa je že pobral nezrelo češpiclo in jo pomolel s škodeželjnim smehljajem dr. škorc. G. dr. škorec so pogledali, pa glejte spaka — iz češpiclice je nastala brošura, res, gospoda, brošura. Na prvi strani pa je imela brošura napis: »Slovenci o dež. gospod. štajerskem«. Ko so g. dr. škorec videli to brošuro, so rekli samega strahu: »kra-kra-kra!« in nič drugega, raztegnili peruti in odleteli v pomladno meglo...

Iz Ptuja.

Klerikalci so res — skrajno dosledni. Ne dolgo temu smo čitali v enem naših listov, da je bilo zborovanje v Polju. Na tem se je izrazila zahteva(?) dež. namest. grofu Claryju za trud ki ga ima s pogajanj v Gradcu. K temu daje »Straža« komentarja v zadnji številki in se začenja v napredne Slovence, češ, pred kratkim ste se še zaganjali z vso silo v grofa Claryja in — mi smo ga morali braniti. Namen »Straže« je zelo prozoren: dati hoče namreč našemu gibanju proti obstrukciji značaj razdvojenosti. Pa kaj je za vsem? Nič drugega, kot: Klerikalci so v zelo mučnem položaju. V Gradcu kaže vse, da ne bo nič z klerikalnimi zahtevami, dasi pritiskajo na nemško večino razni merodajni faktorji, med njimi tudi grof Clary, ki hoče na ta ali na oni način spraviti voz zopet v tek. Ker se ima pa boriti z dvonimimi ovirami — Nemci in klerikaci — mu gre delo seveda zelo težko izpod rok. Koncem konca pa govore ti in oni, da se je tudi že resno razpravljalo o razpustitvi dež. zbora. Vprašanje pa je, ali tega klerikalni volilci ne bodo vsprejeli kot znamenje popolnega poraza? Saj blatiijo, kar jedenkrat hvalijo in obratno. Zato je za, nad priznanjem grofu Claryju.

Št. Lenart v Slov. Goricah.

Dobili smo pismo, iz katerega posnemamo: Blg. gospod! Kadar berem vaše časnike, posebno pridno iščem oddelek: »Narodna obramba«. Preberem navadno ves oddelek od prve pa do zadnje besede in priznavam, da sem že marsikaj našel, kar

me je razveselilo. Nečesa pa sem do danes skoro čisto pogrešal, namreč zanimanje za vse to, kar je na levem bregu Drave, t. j. severno. Št. Ilj še najde prostora, Št. Lenart že bolj redko, drugi kraji še poredkoma. In kaj sledi iz tega? Najhuje, kar se nam zamore zgoditi: vse kar je med Muro in Dravo, pada v naročje pomenečevanju — da po domače povem — kot zrelo jabolko v koš, ni pa se ne zimenimo, ne za to, pa tudi ne za ono. Našim nasprotnikom je to seveda zelo po volji. O božiču sem imel v Čmureku opravka pri nekem trgovcu. Govorili smo tudi o naraščanju nemške posesti na gospodarskem polju in o politiki in mož mi je rekel: »Kaj hočete? Predno mine 20 let, bodo Slov. Gorice nemške! Mi ne delujemo več s »Schulvereinom« in »Südmarkom«. Čemu neki? Ti dve potrebujeta denarja za Sp. Štajer juž. od Maribora, kajti tukaj (misli je del med Muro in Dravo do Maribora) raste nemštvo samo po sebi. Nas ostalih trud je malenkosten.« Povejte gospod ali ni to za nas Slovence — žalostno? Z odličnim spoštovanjem K. M., posestnik. V. p. P. P. brez komentarja! (Op. poroč.)

Dnevni pregled.

Slovanski patrioti. Pod tem naslovom posvečuje »Tagespost« dolgo lekcijo posebno Čehom, češ da so se leta 1908, in letos postavili na stran Srbov in da so tako otežkočili stališče monarhiji. Dočim so Poljaki in Rusini držali z Avstrijo, so Čehi pokazali svoj patriotizem s tem, da so z denarjem pomagali Srbom, dočim niso vinarja dali za obmejne vojske. Čehi so baje tudi krivi, da Srbija neče v Avstriji naročiti kanonov in drugih stvari. Vse ponudbe avstrijskih trdk — tudi Skodovo iz Plzna je Srbija zavrnila — in naša industrija vsled tega trpi. In kdo je temu kriv. Nihče drugi, kakor dr. Kramar, ki je začel v »Narodnih Listih« preteklo nedeljo priobčevati obsirne članke o slovenskem vprašanju. Tam pravi dr. Kramar, da je treba v sedanjem času dobro premisliti slovensko vprašanje in posvečuje posebno pozornost balkanskim Slovanom. Ta članek je izšel v nedeljo — in »Tagespost« pravi, da vsled tega Srbi nečejo avstrijskih kanonov (saj imajo turških dovolj! Op. stavca.) Nemški listi bi radi zdaj — ko vsem vodo v grlo teče — zvalili vso krivdo na Slovence, ker niso hoteli biti tako patriotični, kakor nemški hujšakači, ki so pripravili državo v tak položaj, da mora danes vzeti posojila eno milijardo za svoje potrebe. Ko bi bilo po naše, bi ne bilo treba teh stroškov in če bi bila država Srbi prijazna, bi imela na jugu najboljše odjemalke. To smo trobili dan na dan — pa nihče ni hotel slišati — celo konfiscirali so nas zaradi tega. Sedaj pa naj bomo mi odgovorni — če nemške tovarne propadajo. Naj pa Albanija kupuje pri nas kanone in druge bojne potrebščine (ni treba, saj jih dobi zastoj! Op. stavca.) O, vi nemški patrioti, le pogledjte, koliko ste koristili državi! Vemo, da vas peče posebno to, ker nemške tovarne propadajo, toda je že tako — Srbi so vam »ušivci« prodajali bi jim pa vendar radi. — Prodajalec, ki zmerja, izgubi odjemalce!

Grozne so številke, ki jih čitamo v vojaškem programu za l. 1914. Priprave ob mejah so dosegle sedaj 600 milijonov stroškov, ako pa o-

stane še nekaj časa tako, bo nastala kmalu milijarda. Država išče posojila. Denar je drag in ga je težko dobiti, kljub temu gre naša zunanja politika svojo pot naprej. Kako dolgo? Skupna potreba za l. 1914. bo znašala redno več 15.500.000 K, enkratni izdatek pa 19.000.000 K, skupaj torej 34.500.000 K, od katere vsote odpade na Avstrijo 21.940.000 K. Skupni proračun vojnega ministrstva (brez mornarice) znaša za leto 1913. 395.968.612 K; če se pa vpoštevajo vsi izdatki, se pa zviša proračun vojne uprave leta 1914. na približno 420.000.000 K. Uprava vojne mornarice zahteva za leto 1914. redno okroglo 76.000.000 K; od že dovoljenih 312.400.000 K za izpopolnitev vojne mornarice razpolaga uprava mornarice še s 95.000.000 K, od katere svote se po načrtu zahteva l. 1914. 68.000.000 K, če ne bodo zgradbe novih ladij hoteli pospešiti. Sodijo, da se bo sukal proračun vojne mornarice za leto 1914. med 100 do 170 milijonov kron, ker bo uprava vojne mornarice zahtevala kredit za zgradbo novih ladij. Skupen proračun vojne uprave za leto 1914. bo znašal približno 580 milijonov kron, za 40 milijonov več kakor v proračunu za leto 1913., če ne bo presenetjen, ki seveda niso izključena. Prihodnje delegacije bodo morale dovoliti skupni vladi do 1 in pol milijarde, to je svota, ki jo bodo čutili naši davkoplačevalci še dolgo, ko bodo sedanji voditelji naše politike že davno uživali zasluženi pokoj. Oj, le naprej...!

Propadanje kranjskega šolstva. Odkar stoji v naši deželi na krmlu klerikalci, gre z ljudskim šolstvom z brzimi koraki navzdol. Zaradi pomanjkanja učiteljstva, posebno moškega, je ostalo 165 sistemizovanih učnih mest nezasedenih. Na 31. mestih službujejo učitelji brez formalne učne usposobnosti (organisti, mežnarji, dosluženi vojaki, dijaki, duhovniki, otroške vrtnarice). Število moškega učiteljstva poljema leto za letom, dočim število učiteljic narašča. Učiteljjev imamo na Kranjskem 492, t. j. 45%, učiteljic pa 599, t. j. 55%. Zaradi pomanjkanja moškega učiteljstva so se morale proti zakonitim določbam na raznih mestih za moške, tudi na enorazrednicah, nameščati učiteljice. Samo v kočevskem in novomeškem okraju so še učitelji v večini in sicer za 6% oziroma 3%. V Ljubljani je število učiteljev enako številu učiteljic; v vseh drugih okrajih je pa učiteljic več kakor učiteljev in sicer je učiteljic v črnolokskem in litjskem okraju 51%; v kranjskem okraju 52%; v kamniškem okraju 54%; v radovljiskem okraju 56%; v postojnskem okraju 57%; v krškem okraju 58%; v logaškem okraju 61% in v ljubljanskem okoličja pa celo 67%!

Najdičnejši šolski okraj je po glasilu slomškarjev ljubljani, okolica ker so pri volitvi v okrajni šolski svet zmagali s 5 glasovi slomškarji. To je slaba tolažba in še slabša perspektiva za bodočnost, ker so v vseh ostalih okrajih sijajno zmagali napredni učitelji in učiteljice, ki imajo 306 glasov večine. Ta številka pove, da je ogromna večina učiteljstva v naprednem taboru.

Sloga med duhovščino in učiteljstvom si klerikalci v »Slov. učitelju« tako-le predstavljajo: »Podlaga za to neobhodno potrebno edinstvo je pa žal že kar naprej izpodmaknjena, ako je učitelj naročnik in propagator (aha, tu je zajec! Opažka stavčeva.) liberalnega časopisa.« Mi pa te besede lahko obrnemo in pravimo: »Podlaga je že kar

Pisčalka.

Spisal Cornelie K a r d o s. — Prevel J. R.

(Koniec.)

Obred se je začel. S kora je zadonelo petje pevcev. Milica je vedno bolj bledela, trepetala je po cellem telesu, in ko je stala pred oltarjem, je komaj slišno dihnila »da«!

Po končanem obredu so novoporočenemu paru čestitali znanci in prijatelji. Kako lepa je bila Milica v poročni obleki! Zakaj je nevesta tako blede? Zakaj odseva iz njenih sanjajočih, prosečih oči tiha bol?

Polagoma, leno je legla noč na zemljo, pisani lampijončki so razsvetljevali vrt in z neba so gledale svetle zvezde.

V vrtu je bilo prav živahno vrvenje obilnih gostov. Srebrne posode so pričale o ženini premoženosti. V njih so prinašali najrazličnejša jedila na mizo; pilo in napivalo se je mnogo novoporočencema.

Godec je v enomer godel in pari so na mehki travi plesali kolo.

Milica je sedela poleg Petroviča, utrujena in omamljena vsled žuma. Bilo ji je tesno pri srcu in čutila se je med temi veselimi, rajajočimi ljudmi ubogo, potrto in nesreč-

no. Topo je gledala vesele svate; glas veselja ni prišel do njenega srca; samo eno željo je imela: umreti. Kaj hoče pravzaprav še na svetu?

Tedaj se slišijo iz daljave otožni, melanholični glasovi; ali niso to glasovi Ljubojeve piščalke? Postalo ji je ledeno mrzlo pri srcu in zdrnila se je, da so se stresli cekini na njenem lepem vratu. Kakor okamenela je poslušala to otožno melodijo, njene napol odprte oči so strmele in bulile v daljavo.

Daleč v gluho noč plovejo bolestni zvoki, ki jih je rodil spomin na nepozabne ure ljubezni.

Kako so jo pretresali ti zvoki! Proč mora od tod, daleč proč — tja k njemu! — Ni ji obstanka tu med veselimi ljudmi, ki ne umeyajo njene bolesti.

Vztrepetala je kakor trepetlika, stemnilo se ji je pred očmi, svet se je zavrtel okrog nje in zgrudila se je nezavestna na tla.

Nepremično je ležala na tleh. Mati je vila poleg nje roke in klicala Petroviča: »Pomagaj, Petrovič! Za božjo voljo pomagaj! Milica umira!«

Petrovič je stal nekaj trenotkov kakor pribit, potem pa je prijel s svojimi močnimi rokami nezavestno Milico in jo odnesel v sobo na posteljo.

Kot bi trenil, je prenehalo vse rajanje; ysem se je brala preplaše-

nost na obrazu in kmalu so se gostje razšli.

Samoten, zapuščen sanja v mesečini vrt. Topel večerni vetrič prinaša vonj cvetelih akacij in jasmina na odprto okno, pri katerem sedi Petrovič. Nepremično zre na Milico, ki leži v postelji; njen drobni obrazek izraža bol in notranje trpljenje. Njeni črni lasje ji zakrivajo senci in njeni lici rudita vsled mrzlice.

»Kaj, če je vzrok njene bolezn notranja bol, srčna bol? Kaj neki bi bilo?« premišljuje Petrovič, polastil se ga je nemir in polasčala se ga je neka jeza. Kako je ona vselej vztrepetala, ko je stopil on k njeni bolniški postelji! Mnogokrat so mu prihajale razne misli, nek glas mu je govoril: »Poizvedi, kdo je tisti, ki ga nosi v srcu, ki je vzrok njene bolezn, poizvedi in umori ga! Gorje onemu, čigar ime izgovori!« Poslušaj — poslušaj, a vedno samo eno in isto besedo: »Mama! mama!«

Več tednov je ležala že Milica v postelji. Kljub materini in Petrovičevi skrbi, kljub vsem zdravniškim odredbam ni hotelo postati boljše; da, prišli so celo trenotki, ko so mislili, da vsak trenutek ugasne. Toda njena mladost, njena narava je premagala in kmalu se je začelo obračati na bolje. Polastilo se jo je

neizrečeno hrepenenje po življenju: »Ah, življenje je tako lepo in živeti hočem!« ji je klical notranji glas in po cele ure je premišljevala, kako bi nosila svojo bol, kako bi skušala pozabiti njega, Ljuboja.

Sklenila je biti v prihodnje z Miranom bolj prijazna in ljubezniva; hotela je biti srečna samo z njim. Oklepala se ga je, kakor bi vzplamtela njena prva ljubezen, kakor bi bil Miran njen prvi sen. Hotela mu je biti hvaležna... »Ali ne more hvaležnost roditi ljubezni?« se je povpraševala. Okrog tega so se sukale vse misli njenega mladega srca.

Tako so minevali meseci in Petrovič je bil prepričan, da je njegova sreča neomajana. Negoval in ljubil je Milico kakor zenico svojega očesa.

Milica se je borila sama s seboj; njeno srce je krvavelo in klicalo še vedno Ljuboja; hrepenela je po njem, ki edini bi ji mogel dati novo življenje. Končno se spoznala, da je prešlaba, upirati se še nadalje sili, usodi in — podlegla je...

Postala je bolj molčeča. Misli in spomin na Ljuboja so se ji vedno pogostejše vračali, jo mučili in zopet je živela ure neutešenega hrepenenja po njem. S strahom je opazil Petrovič, kako je njeno lice zopet bledelo, kako so se ji ožila usta, vdi-

rale oči in izgubljale svoj nekdanji sijaj. Bolelo ga je to, a pomagati ni mogel. Vsaka zdravniška pomoč je bila zastoj. Ko jo je videl tako počasi umirati in veneti, ga je minevala ljubosumnost bolj in bolj.

V oktobru je bilo, proti večeru. Od godička, kjer so se že poznali prejšnji sledovi jeseni, je vel lahen, mehak vetrič. Mrak je počasi, leno legal na zemljo, na nebu so zagorele prve zvezdice, delavci so se vračali veseli iz vinogradov domov; iz daljav se še čuli zvonci s paše se vračajoče črede.

Milica je sedela na stolu pri odprtem oknu, glava se ji je bila sklonila globoko k prsim — podoba spokornice. Tepeljk je ležal poleg stola na tleh, črni lasje so ji v kodrih valovali po ozkih ramenih; njene oči so zrle trudno, zaspano v jasni večer. Zazefala si je peroti, da bi potetela tja čez gore, daleč, daleč k njemu, k Ljuboju. Hodila bi z njim po krajih, po katerih sta hodila nekda; hodila bi z njim, roko v roki, govorila bi o ljubezni; samo luna in zvezde bi bile priče njune sreče.

»Le enkrat še njega videti, samo enkrat še, da se poslovim od njega«, je klicalo njeno srce.

»Ljubo, kje si? Ljubo!«

»Pri tebi, Milica!« odgovoril sladek glas.

»Moj Bog!« zakrič bolestno in

Novo došla v kavarni „Central“

damska tamburaška kapela „Graničar“

koncertuje od danes naprej vsaki dan

od 9 ure naprej. — Vstopnina prosta.

Kavarna je celo noč odprta.

Za mnogobrojni obisk vljudo prosi

Stefan Mihelič.

naprej izpodmaknjena, ako je duhovnik naročnik in propagator klerikalnega časopisa. — Gospoda, vsakemu svoje, pa bo sloga: »podlag« si pa naše napredno učiteljstvo ne pusti predpisovati, ker ima svoje misli, svoje nazore in svoje pravice.

Mahnjenci so začeli svoje delo v Istri — prvo je seveda prišlo na vrsto učiteljstvo. V »Reških Novinah« so začeli boj, ki bo skušal uničiti, kar je bilo v Istri narodnega. Drugi so seveda Sokoli — proti katerim je začelo klerikalno časopisje svojo gonjo. Tako gredo na boj — naši novi Jugoslavlani.

Klerikalna propaganda med osvobodjenimi brati. Komaj so se Srbi in Bolgari osvobodili od turške jarma, že se začela po teh pokrajinah katoliška propaganda. Zgodovina uči, kako usodopolno je bilo vmešavanje Rima med Srbe in Bolgare. Te dni so prinesli klerikalni listi objavo, da je svet oče odredil, da se kapucini v Sofiji in Plovdivu podreje hrvaški provinciji. Tako pride na Reko nekaj bolgarskih dečkov, da se tam pripravijo za propagando katolicizma med Bolgari. Ta provincija bo segala do Carigrada. — Tako se pripravila klerikalizem za delo na novem polju. Bolgari in Srbi so kristjani — in taka propaganda bo imela le slabe posledice, ker bo razvnela nepotreben verski boj.

Nazadovanje katoličanstva v Avstriji se kaže v statistiki. Kaj to pomeni? Prvič da pridobiva nacionalno losvonomovsko gibanje vedno več pripadnikov — in da klerikalizem ni v korist veri — ampak da vera tem bolj propada, čim bolj raste klerikalizem. V 30. letih so padli katoliki za 1%. Res, vera peša!

Flotenierajsko ali pomorsko društvo, kakor se to imenuje slovensko, je pred par leti tudi pri nas dobilo dovolj članov — celo v narodno-naprednih krogih. Včerajšnji »Riečki Novi List« posvečuje temu društvu cel članek in opozarja na to, da nimamo nobenega vzroka, da bi se ogrevali za to društvo.

Vse one, ki se na nas obračajo glede služb v Srbiji opozarjamo na naš današnji uvodnik, ki natančneje govori o tem vprašanju.

Krtina ter Krtinci pa Joško Z. Klerikalne sleparije niso redko se-jane, zato naj se nikdo ne čudi, če se gode sleparije tudi pri nas na Krtini! Pa velesleparije!!! Torej kakole je bilo: Klerikalni župan in pa zapravljivi J. Z. sta si domislila, da bi bilo imenitno za Krtino in Krtince, če bi se mesto ubitega starega velikega zvona, napravili vsi trije novi, pa prav težki. In Joško in župan sta dejala, da jamčita za denar, da si namreč upata nabrati potrebnih K 15.000 (okrogla številka). Za parado sta pa nagovorila še tri druge Krtince, da so se podpisali na pogodbi. Pa sta šla tička okoli, ter nabirala in nabirala ter nabrala lepe tisoče. Pa je prišel dan plačila, a Joško ter župan sta imela kaj malo denarja, manjkalo jim je celih 9000 K. In prišla je vrsta na pet na pogodbi podpisanih Krtincev in šteli so težke ti-

se strese kot šiba na vodi. »Čuj — njegova piščalka! — On igra! — to so zopet njegove mehke, nežne melodije, ki tožijo o izgubljeni sreči!«

Videla je jasno pred seboj: igral je na svojo piščalko, svoje oči pa je upiral v njo, bolešno, očitačoče. Zakrila si je oči z rokami in se naslonila nazaj na stol; po njenem mrtvaško bledem licu pa so pritekale solze.

Zapel je večerni zvon.

»Mati! Molila bom!« — Sklenila je roke na prsih. Njen obraz je izražal nepopisno bol. Začela je moliti očenaš: »Oče naš — kateri — kateri si — v — — — Zaprla je oči in ugasnila kakor sveča...«

Bil je obupen boj, ki je v njem podlegl.

Odkar je legla Milica pod rušo, je piščalka vtihnila; v mesečnih, sanjavih nočeh je šel Ljubo na prostor, ki ji je bil najljubši; tam je sedel na gričku in gledal na pokopališče, k šepetajočim žalujkam, pod katerimi je spavala Milica. Ob takih večerih je vzel piščalko in tožil je, kakor tožimo le za mrtvimi, podprl obraz z rokami in jokal, kakor jokamo le za izgubljeno srečo.

soče. Pa je nekdo rekel Jošku ter županu: **pokažite račune!** Pa sta skrpucala nekaj računov podobnega in sta dejala: Gledjte midva sva čista! Krtinci so pa zmajevali z glavami neverjetno, češ, tu pa ne bo vse v redu! Toliko da bi manjkalo! Pa take postavke v računu! G. Joško, kaj ni malo premastno za dvojno pot v Dunajsko Novo mesto za računati 400 K. Tako lepo »cirenge« je morda plačeval vaš dobri oče, dokler se tudi on ni naveličal ter izjavil v časopisu, da njegov Joško pušča le prevelike račune in da on ne plačuje več njegovih »pufov«. To še danes ni preklicano, pa tudi nikdar ne bo. Krtinci so pa takrat malo šepali na pameti, da so zaupali meini nič tebi nič tisoče za zvonove. Joškovi zvonovi pa opominjajo Krtince rekoč: »Doug-Doug« in pa »Puf-puf-puf« Joško je pa takrat, ko je pobiral za zvonove, imenitno živel. Krtinci pa danes kolnejo Joškota, ter župana in njih takratnega svetovca kaplana P. — Najnesrečnejša žrtev klerikalnih sleparjev je pač neka vdova z devetimi otroci — najstarejši je komaj 13 let star — katere rajni mož je podpisal pogodbo za nakup zvonov. Vsakomur se stidi nezasišana lumparija klerikalne bande Joško-župan-kaplan P. — ker sedaj ne poznajo vdove, ki je morala plačati 1300 K. Krtinci proč od njih!!!

C. kr. trgovsko ministrstvo je z razpisom z dne 25. januarja 1913, št. 58.590/P naznanilo, da v prihodnej ne bo več dovolilo, da se fiskovine odpravljajo v večji obliki, kakor je po tarifi dovoljeno, ker trpe radi takih ostale pošiljave. — Trgovci se torej opozarjajo, da pri pošiljavi cenikov in tiskovin osobito pazijo na to, da znaša največja dovoljena teža 1 kg, obseg pa 45 cm na vsako stran, pošiljatev v podolgovatem ovitku pa sme biti 75 cm dolga in 10 cm v premeru. — Pošiljave, ki tem predpisom ne odgovarjajo, snatrajo se za zavoje.

Nove C. M. podružnice. Dosedanja podružnica za Hrastnik in Dol se je razdelila kar na tri podružnice. Najprej so si osnovali Dolanci svojo lastno podružnico, ki je že odobrena ter se vrši ustanovni občni zbor po Vel. noči. Obenem pa hočejo tudi hrastniške rodoljubke pokazati, kaj premore delavno in požrtvovalno narodno ženstvo. Ustanovile so si samostojno podružnico, ki sicer še ni odobrena, vendar so si povodom obnega zbora moške podružnice dne 16. t. m. izvolile sledeči začasni odbor: predsednica ga. Mar. Černetova, podpredsednica gđ. Ljuzka Roševa, tajnica gđ. Milka Šentjurčeva. Odbornice so: gđ. Mar. Sorčanova, gđ. Klara Balohova, ga. Julka Janova, ga. A. Bočkova, gđ. Pavla Stihova, ga. Mar. Restarjeva (Praprotno) in ga. Eliza Peperlnakova. — Tudi moška podružnica si je izvolila jako agilen odbor, na čelu mu stoji g. postajenačelnik J. Baša. Zborovanje je bilo dobro obiskano. Govorilo so gg. Rainer, Baša, Lebar in potov. učitelj Ante Beg iz Ljubljane. Kmalu se vrši ust. občni zbor nove podružnice Zidani most-Loka.

Siromašni Kraševci nas osramote. Nedavno se je ustanovila po prizadevanju nadučitelja g. Milana Volkova C. M. podružnica za Pliskovce in Gabrovico pri Komnu. Dasi je kraj siromašen, pristopilo je na dan zborovanja samo iz Pliskovice 60 letnikov. A tudi Gabrovčani niso hoteli zaostati ter so zbrali v par dneh 35 letnikov, tako da šteje nova podružnica v neznatnem kraju blizu 100 članov. Koliko je na Kranjskem trgov. celo mest, ki ne zmoroje tolikega števila za narodno obrambo! Vsa čista zavednim in požrtvovalnim kraškim rojakom!

Kraški teran, ta sloveča in zdravilna kapljica je lani posebno dobro dozorela v Pliskovici in okolici, kjer je je še dobiti v vsaki množini. Pojasnila daje g. Milan Volkov, nadučitelj v Pliskovici, p. Komen.

Med naprednim slovenskim dijaštvom na Dunaju se opaža že nekaj let živahno gibanje za sokolsko idejo in telesno vzgojo. Primeren lokal za telovadbo jim nudi univerzitetna telovadnica, kjer telovadi do 80 napr. dijakov. Tudi bratska češka sokolska društva gredo našim dijakom na roko. Le žal, da je mnogo dijakov vsled slabih gmotnih razmer prisiljenih opuščati poleg marljivega študija vsako redno telesno vzgojo. Gmotne razmere tečajšnje-

ga podpornega društva so take, da ne more zadostiti niti najpotrebnejšim prošnjam dijakov. — Je to žalosten del zgodovine našega dunajskega dijaka. — Zato je gotovo pozdravljati idejo, ki se je sprožila v vadiateljskem zboru napred. slov. dijaštva, da prirede v začetku marca 1913 javno telovadbo v češkem Narodnem domu v prid podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju.

Uradne vesti. Oklic: Zoper 1.) Gašperja Orehek iz Stegen in 2.) Janeza Urbarija, posestnika na Pogledu, kojih bivašče je neznano, se je podala pri tej sodni; tožba ad 1.) radi priznanja zastaranja in dovoljenja za izbris teritev po 260 K s prip. ad 2.) na upravičenje predznanbe zastavne pravice pri vl. št. 138 k. o. Sv. Mohor radi 320 K 91 v s prip. Na podstavi teh tožb se je določil narok za ustni sporni razpravi na 1. marca 1913 ob 9, uri dopoldne pri tej sodnji, soba št. 1. C. kr. okrajna sodnja na Brdu, odd. I., dne 10. februarja 1913. — Pri podpisnem sodišču se vrši dne 27. marca 1913 ob 9, uri dopoldne dražba zemljišča vl. št. 56 k. o. Dol. Planina, obstoječega iz dveh travnikov, Cenilna vrednost znaša 10.680 K 48 v; najmanjši ponudek, pod katerim se ne prodaja pa 7121 K. C. kr. okrajna sodnja v Logatcu, odd. II., dne 14. februarja 1913.

Težke nesreče vsled splešene-ga konja. Dne 17. t. m. dopoldne je pustil posestnik iz Zaloga pri Šmarjeti pred neko hišo v Novem mestu svojega v voz vpreženega konja in je šel v hišo nekaj stvari nakupovat. Tu je nenadoma padel z neke kolibe na tla drog, česar se je konj vstrasil in se splašil. Divjal je naprej in povozil posestnika Jožefa Pelca, katerega so morali odpeljati v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji. Ne daleč od mesta omenjene nesreče je podrl konj na tla delavca Adolfa Kucha iz Berlina in mu prizadel težke poškodbe na životu. Žena trgovca Springerja iz Novega mesta, ki je stala pri neki kolibi in ki je tudi prišla pod voz, je zadobila k sreči le lahke telesne poškodbe. Obema težko ranjenima je nudil prvo pomoč dr. Buh. Pelcovo stanje pa je bilo tako nevarno, da mu je moral neki frančiškan še pred prenosom v bolnišnico podeliti sveto olje.

Preveliko dozo zdravila použil. Pretekli terek je prinesel 53-letni posestnik Jemel Jensterle iz Zgoranj Danil od zdravnika zdravila za želodčne bolečine. Zdravnik je Jensterlu naročil, da mora imeti zdravilo za deset dni. Jensterle pa se ni brigal za zdravnikovo naročilo in je vse zdravilo naenkrat použil. Kmalu nato je omedlel in umrl po dveh dneh v kljub zdravniški pomoči.

Roparski napad. Dne 10. t. m. okrog 3. ure zjutraj je šel posestnik in rudar Ivan Bratuš iz Jelčnega vrha v občini Dole po državni cesti proti Idriji na delo. Ko je bil kake četrte ure oddaljen od svoje hiše, mu je zastopil pot neznan mož, ki je hrvaško govoril, zgrabil ga je za prsa in ga vprašal, kam gre. Bratuš se je hitro okrenil in je vdaril neznanca s palico po glavi, da je ta padel na tla. Tu pa je stopil Bratušu nasproti drug mož, vrgel ga na tla in vstrelil nanj iz samokresa. Kroglja je zadela Bratuša v koleno in je tam ostala. Bratuš je hitro vstal in je zbežal, kolikor hitro je namreč mogel nazaj, proti svoji hiši. Roparja, katerih pa Bratuš ne more natanko popisati, sta očividno nameravala Bratuša oropati. Na sumu sta cigana Mihael in Anton Hodorovič, katere je orožništvo prijelo in ju izročilo sodišču v Logatcu.

Vlom. Pred kratkim so v lomili neznan storilec v podstrežje posestnice in gostilničarke Helene Zajec iz Dragomelja in so odnesli iz sušilnice več suhega mesa, slanine in klobas, v skupni vrednosti 60 K. Poleg tega so odnesli Zajčevi tudi dva litra žganja. Vlomilci so prišli v podstrežje skozi streho in to na ta način, da so iztrgali šupo slamnate strehe. Po isti poti so tudi pobegnili.

Drobiž iz Štajerske. V Gradcu si je pognal 16. letni sin prof. med. A. Tobeltz iz nekega revolverja tri strele v levo stran. Umrl je šele nekaj ur na to. — V Gradcu je napadlo več potepuhov v nedeljo zjutraj nekega delavca, ter mu ukradlo nikljasto uro, vredno 8 K. Nemški časopisi seveda trde, da so bili

to — Slovenci. — V Mariboru štrajka zveza zdravnikov v škodo okr. bol. blagajne. Med to in zdravniki je nastalo nesporazumljenje. V četrtek zveč. priredi društvo »Svobodna šola« v beli dvorani pri Götzu predavanje: »Svobodna šola, nemško kulturno vprašanje«. Pretečeno nedeljo je napadel neki dlnar Kanzler čevljarija Weberja ter ga z nožem težko poškodoval. V gostilni k »Zlatem konju« je ukradel neki Plečko svojemu tovarišu uro v vrednosti 120 K ter jo neznanu kam pobrisal. V Tezni je pogorelo posestniku Šerugi gospodarsko posloje in krma. Škode je 3000 K, zavarovalnina znaša pa 2600 K. — V Gor. Kungoti pri Mariboru je izival posestnikov sin Mailand fantata Krebsa. Prišlo je do spopada, pri čemer je bil Krebs s sekiro težko ranjen. Mailand se je iz strahu pred kaznijo hotel ustreliti, pa se je le težko ranil. — V Trbovljah je umrl zlatomašnik, župnik Peter Erjavac, star 79 let. Dasi nasprotnik vsega, kar je bilo »napredno« je bil vendar strog Slovenec. N. v m. p. — V Pobrežju pri Mariboru se je obesil 71letni F. Čiligi. Vzroki, domači prepri. — V Dogašah je vrgnil pes posestnika Kretnerja, sina posestnika Tkaliča tako, da je moral v bolnico. — V Kozjem bode 24. t. m. veliki živinski sejem. Na razpolago bo tudi brezplačno nova mestna tehtnica. — V St. Jurju ob Taboru je gorelo na posestvu barona Wittenbacha. Vzroki še niso znani.

Panika v gledališču. Strašna nesreča se je pripetila te dni v nekem gledališču v New - Yorku za premikajoče slike na E. Houston St. Operator je baš kazal silno zanimivo sliko kako bežijo roparji pred policijo. V enem vlaku so bili roparji, v drugem policisti. Že slika sama je vzburla ljudi, ker so bili prizori, da so bili napeti živci gledalcev. Naenkrat pa skoči pri operatorju majhna iskra iz motorja na film in ga užge. Ker operator ni mogel hitro zakriti projektilne leče, se je ogenj pokazal tudi na sliki pred gledalci. V tem trenutku zakriči neki deček »ogonj!« in kot bi trenil, je bilo vse ljudstvo pokoncu. Nad 400 ljudi se je mudilo tedaj v gledališču. Na odru je bil neki govornik, ki je opozoril ljudi, da ni nevarnosti, in naj mirno sedijo. Tu pa zakriči neki star čifut: »Vsi bodemo zgoreli! Ven, če vam je življenje drago.« In v tem trenutku so že dirjali vsi proti izhodu. Pobijali, tolkli, grizli, topli in kleli so vsi skupaj. In ker je bilo v istem trenutku kakih 200 ljudi zunaj pred hišo, ki so hoteli notri, je nastala zmešnjava še večja. Ljudje, ki so stali zunaj, sprva niso vedeli, zakaj ljudje iz notranjih prostorov silijo tako burno ven. Stepli so se z onimi, ki so ven prihajali, in šele pozneje se je dognalo, kaj je vzrok. V strašnem metežu, ki je nastal, sta bila dva človeka pohojena, da sta na mestu umrla, 18 ljudi je dobilo smrtne poškodbe in nad 100 ljudi je bilo manj ali več ranjenih. Bili so strašni prizori, ko so očete in matere iskale svoje otroke, ko so otroci kričali po svojih starših. Oni dve ženski, ki sta bili pohojeni do smrti, sta bili tako razmesarjeni, da so le s težavo spoznali njih trupla.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

Najstarejši človek v Avstriji je bržkone v Nemškem Brodu na Češkem živeči Jan Navratil. Rojen je bil leta 1799, živi torej že v tretjem stoletju. V razmerju s to visoko starostjo je mož še nenavadno čvrst na duhu in na telesu. Le vid in sluh mu pojemata nekoliko.

Kako je bil ustavljen blazno hitel vlak brez strojevodje. Sibirski časopisi pripovedujejo o predrznem in zvitem činu zdravnika, ki živi v pregnanstvu v Sibiriji. Pred nekaj dnevi so bili postajenačelniki raznih manjših postaj prestrašeni vsled tega, ker se ni neki vlak po predpisih ustavil na postajah, ampak je z nenavadno hitrostjo drčal mimo postaj. Potniki so smrtnobledi gledali skozi okna vozov, strojevodje pa ni bilo nikjer videti. Lokomotiva je bila prazna. Osupli postajenačelniki na postajah so takoj telegrafično opozorili svoje tovariše na dotični prog. Ti pa si niso znali pomagati in vlak je nadaljeval svojo grozno pot naprej. K sreči je bila železniška proga povsod prazna. Na postaji Bielouru, v notranjosti Sibirije pa je prišla nekemu pomožnemu delavcu

rešilna misel v glavo. To je bil dr. Martov, ki je bil izgnan v Sibirijo in ki je bil uslužben kot delavec na železniški prog. Ta je takoj šel z nekim drugim vlakom, v katerega je bilo vpreženih šest praznih voz, v smeri proti onemu vlaku. S seboj je vzel tudi več strojevodij. Vlak z doktorjem Martovom je vozil ritemsko. Ko je dr. Martov zagledal v dalji sopihajoči vlak, brez strojevodje, je svojo lokomotivo ustavil in je takoj pognal vlak z največjo hitrostjo naprej, tako da je lokomotiva z dr. Martovom hitela pred sopihajočim vlakom brez strojevodje v eni in isti smeri. Ko je bila lokomotiva doktorja Martova nekaj metrov oddaljena od lokomotive brez strojevodje, je dr. Martov zmanjšal hitrost svojega vlaka, tako, da je prišlo slednjih do trenutka, ko sta bila vlaka drug od drugega oddaljena samo nekaj centimetrov. Ko sta vlaka trčila skupaj, se je to zgodilo tako mirno, da ni nihče čutil kakega večjega sunka. Kakor hitro je doktor Martov videl, da sta vlaka skupaj, je začel zavirati in je zmanjšal tako polagoma hitrost vlaka, ki je drčal za njim. Moč vlaka brez strojevodje pa je bila še vedno tako velika, da je kljub zaviranju gnal rešilni vlak pred seboj. Tu pa je spustil doktor Martov paro za nazaj in tako se mu je posrečilo, vlak ustaviti. Šele sedaj se je odkril vzrok, zakaj je vlak drčal brez strojevodje. Na njegovi ploščadi so našli strojevodjo — v popolni nezvesti. Najbrže je omedlel, še predno je mogel vlak ustaviti. Sedaj se je uredilo tako, da so lokomotive tudi na stranskih progah oskrbljene z dvema osebam, da se ne bi tak slučaj nič več primeril. (Prej je bil tu strojevodja tudi obenem kurjač.)

Ljubljana.

— Le 20.000 dobrih Slovencev je treba, da se razprodajo vse srečke loterije na korist slovenskim umetnikom. Konstatirani je, da je ta akcija Splošnega ženskega društva sploh prva, ki se je začela v našem narodu za slovenske umetnike. Slovenci nimamo nobenih umetniških ustanov, naši umetniki ne dobe nikakih večjih naročil, ne podpira jih noben mecenat, nego delujejo umetniki takorekoč iz rok v usta, od slučaja do slučaja. Akcija sploš. ženskega društva bodi začetek vztrajno večje akcije v prosep naših umetnikov, stvar ljudstva je, da se razproda vseh 20.000 srečk. Dobitki so zares lepe, zanimive in mojstrski izvršene slike ter elegantni kipi, ki bodo v okras vsaki slovenski hiši. Ako smo Slovenci res kulturne narod, se bo našlo med vsemi vsaj 20.000 ljubiteljev domače umetnosti. Srečke so se poslane po vseh slovenskih mestih in v vse slovenske dežele. Zdaj se torej pokaže, ali so danes že minuli tisti časi, v katerih je pel Prešeren: »Kranjec moj mu osle kaže...« Sram nas bo, če smo danes še vedno v tistih sramotnih časih.

— Koncert za mladino. Danes ob 5. uri pop. v »Mestnem Domu«. Sodelujeta prof. dr. Kozina in pianist Ant. Trost. Vspored: Adamič: Pri studencu. — B. Ipavica: Ciganka Marja. — B. Ipavica: Oblaku. — C. Loewe: Zlatarjeva hčerka. — Chopin op. 39. Scherzocis-mol, igra A. Trost. — Curschmann: K obrežju voz' mornar. — Hugo Wolf: Vrtinar. — Schubert: Serenada. — Schubert: Erlikönig. — Fr. Liszt: Le Carneval de Pesh. — Rubinstein: Je živel stari kralj. — Dvořák: Pesmi ljubezni. — Dvořák: Pesmi ljubezni. — Grieg: Jesenski vihar. — Vstopnina 40 vin. za dijake, za druge 1 krono.

— Občni zbor »Muzejskega društva za Kranjsko« se je vršil večraj ob 6. zv. v dež. muzeju. Občni zbor je otvoril predsednik gosp. nadzornik Fr. Levce, ki je na kratko omenil delovanje društva in se spominjal umrlih članov (svet. Globočnik, prof. dr. Cerk, prof. Orožen i. dr.) Izrekel je tudi zahvalo vsem podpornikom. Tajnik dr. Šmajdek je podal tajniško poročilo, ki je pokazalo marljivo delo odbora. Prof. Pajk je kot blagajnik podal obračun in proračun. Društvo ni v najlepšem gnotnem položaju — izkazuje 3.771 K 18 v primanjkljaju, kar ovira društvo pri delu. Skušalo se bo v bodoče štediti. Poleg predloženih računov je naloženih 1500 kron, kot fond za izdajo Pavlinove »Flora«

Carniole, ki bo važno in temeljito delo. Preglednik g. Podkrajšek predlaga absolutni blagajnik in nastavlja par pripomočkov za sanacijo financ. (Iz poročil smo razvideli, da je društvo in njegovo delo za nas tako važno, da je žalostno, ako bi zaradi denarja ne moglo delati. Op. por.) Prof. dr. Gv. Sajovic je na to podal pregled, kako se je društvo razvijalo od prvih časov (1861. l.) do sedaj in kako ima urejeno svoje delo. Več o tem drugič. S tem je bil občni zbor zaključen.

— **Skriptičen večer**, ki ga je priredilo sinoči »Slov. plan. društvo« je privabilo v »Mestni dom« mnogo prijateljev lepe prirode in lepih skriptičnih slik. Tako lepega večera že dolgo nismo imeli, žal, da se je za večer premalo vedelo, sicer bi bilo še bolj polno. Slike je oskrbel g. Kunauer, predaval pa je njegov brat P. Kunauer. Popeljal nas je s seboj v gorske višave v vseh letnih časih videli smo kamniške planine, Karavanke in Julijske alpe v cvetju in snegu, v megli in solnčnem svitu, da je šel po dvorani pogosto tih šepet občudovanja. Bilo je do 200 slik, Takih večerov bi si še želeli. Večer je otvoril predsed. dr. Tominšek, ki je pozdravil navzoče z željo, da bi po leti še bolj hoteli na naše lepe planine. Kdor je videl sinočnje slike, se bo težko ubranil čarobni vabljivosti naših gorskih krasot, ki jih še vse premalo poznamo. Predavanje je trajalo eno uro.

— **Iz gledališke pisarne**. Nocoj v četrtek (par-predstava) se prvič ponovi velepriljubljena Leharjeva opereta »Graf Luksemburški z g. Ljubišo lličcem iz Trsta kot gostom v naslovni vlogi. Ob njegovem prvem gostovanju v torek je občinstvo ki je gledališče napolnilo do zadnjega kotička, priljubljene operetne tenorista sprejelo z najlaskavejšim aplavzom in mu opetovano pri odprti sceni kakor tudi ob sklepu aktov izražalo bučno pohvalo. Spričo izrednih simpatij, ki jih g. lličec uživa med našim občinstvom, je tudi za njegovo nocojšnje drugo gostovanje nedvomno pričakovati razprodano gledališče. — V soboto (nepar-predstava) se drugič ponovi Puccinijeva sijajna velika opera »Madame Butterfly«, ki je ob svojih prvih dveh letošnjih uprizoritvah glasom dnevnih kritike dosegla najlepše uspehe. Naslovno vlogo poje to pot gđ. Lowczyńska. — V nedeljo popoldan (izven abonementa, za lože par) se kot velika tujska predstava prvič v sezoni ponovi L. Birinskaja velezbavna komedija iz počenjanja ruskih navidezni in istinitih revolucijonarjev »Vrtoglavlja«, ki je ob svoji premieri prošli tork kot po vseh neštevilnih odrih, kjer so to moderno novo igro uprizorili, tudi pri nas dosegla najlepše uspehe in izborna zahvalo. Naša dnevna kritika je uprizoritev soglasno hvalila kot vrlo uspešno in igro označila kot docela vredno, da si jo vsakdo ogleda. Duhovita, kratkočasna komedija nenaavadno nadarjenega mladega avtorja žanje vsepovsodi največje uspehe in je zaslovela kot ena najboljših modernih dram in skozinskih veselega značaja. — V nedeljo zvečer se izven abonementa za lože nepar pri izdatno znižanih cenah zadnjič v sezoni uprizori kratkočasna Offenbachova burlesk. opereta »Orpheus v podzemlju«. Tako bodo častiti gostje z dežele imeli priliko, se v nedeljo popoldan in zvečer za mal denar izborno zabavati. Začetek večerne predstave ob sedmih!

— **Snočnja kronka predstava** (»Red iz pravnosti«) v dež. gledališču je bila izborna obiskana; gledališče je bilo domalega razprodano, pohvala velika.

— **Simon Gregorčičeva javna ljudska knjižnica v Ljubljani**, Wolfova ulica 10/I, je odprta vsak delavnik ob 4.—8. ure zvečer in ob praznikih ter nedeljah od 9.—12. ure popoldne. Knjižnica šteje nad 5500 knjig in to večidel leposlovje. Slovenske knjige so zastopane v 5 ali 10 izvodih, da je vedno dovolj izbere za čitanja željno občinstvo. Nadalje ima knjižnica najboljše romane in novele tujih literatur v dobrih nemških prevodih. V zadnjem času si je knjižnica nabavila priljubljeno »Ullstein Bücher« in zbirko modernih nemških in tujih pisateljev Fischers Romanbibliothek. Knjižnica, tako upa knjižničar, bo gotovo našla pri vseh slojih ono zaupanje, ki ga zasluži po svojih dobrih in izbranih knjigah. Pričakujemo, da bodo posebno cenjene dame bolj pridno obiskovale knjižnico, ker ravno za nje je posebno velika izbira njih tako priljubljenih pisateljev — pisateljic. S. Gregorčičeva javna ljudska knjižnica izposoja pod takimi ugodnimi pogoji in za tako malenkostno pristojbino, kakor nobena druga knjižnica. Na razpolago je tudi tiskan katalog.

— **Simon Gregorčičeva javna ljudska knjižnica v Ljubljani**, Wolfova ulica 10/I, se prav iskreno za-

hvaljuje gospe svetnici Emi Šulaj za blagohoten dar. Podarila je S. Gregorčičevi knjižnici 19 letnikov Slovenskega Pravnika, Upamo, da bo rodoljubna dama našla mnogo posnemovalk v svojem krogu. — Nadalje se knjižnica odkrito zahvaljuje rodoljubnemu darovalcu z Dunaja za krasno zbirko knjig. Knjižnica pričakuje, da se jo bodo tudi rodoljubi ljubljancem spominjali z mnogimi darovi. Knjižnica vrši važno kulturno delo, a ne more zadostiti čitanja željnemu občinstvu, ker ji primanjkuje knjig. Vsak najmanjši dar bo hvaležno sprejet.

— **Prošnja do blagih src**, Uboga že več let bolna mati 3 malih neprekrbljenih otrok in oče delavec, tudi bolehen in slab, prosita blaga srca, da se usmilijo ubogih trpinov in pošljejo kak dar, pomoči potrebni družini. Marija Marinčič, Zvonarska ulica št. 9. (na vrtu, pritličje.)

— **Loterijske številke**. Gradec: 71, 30, 47, 57, 55. — Brno: 25, 8, 20, 59, 17.

— **Kinematograf »Ideal«**. Danes se še predvaja sijajna komedija Dolarska princesa. Veliko smeha vzbujala komična novost »Morje kot kino-operater na Balkanu«, zbog originalne velekomične vsebine. V petek lepa drama »Najdenček« v 2 delih. V soboto »Kralj gozdov«, ameriška senzacija.

Ujeta tička.

Bruck ob Muri, 17. sveč.

Tu so prišli dva zelo nevarna, mednarodna tatova, ki sta v zadnjem času vznemirjala vse hrvaške železnice.

Dne 13. t. m. sta dospela v Celje dva zelo elegantna gospoda, od katerih je šel eden v celjsko »nemško hišo«, dočim je drugi zginil za delj časa, ne da bi se bilo vedelo kam. Oni, ki je bil ostal v Celju, je šel v že imenovano »Nemško hišo«, koder si je najel stanovanje. Imel je zelo fine manire, mnogo dragocenosti in obilo denarja ter se vpisal v tujsko knjigo kot

Ivan Bohuslavič, inženir za ladjestavbo iz Reke.

Hodil je po Celju od kavarne v kavarno ter skrajno elegantno živel. Dne 14. t. m. je kar naenkrat prišla brzojavka z naslovom: »V. Libsky, »Deutsches Haus«, Celje«. Nekaj časa so iskali adresata, a niso mogli najti, ker pod tem imenom ni bil nihče v imenovani hiši. Se-le, ko je slučajno prišel zraven Bohuslavič, in slišal označeno ime, je reklamiral brzojavko za se, češ:

»Moja ljubica mi piše pod tem naslovom.«

Izročili so mu brzojavko, na kar se je, ko jo je bil prebral, odstranil. Še onega večera pa se je vrnil v spremstvu nekega tujca, ki je bil oblečen v šofersko suknjo. Le ta se je pa tudi vpisal kot šofer Franc Kranc in tudi iskal tamkaj stanovanja, na kar sta šla Bohuslavič in Kranc skupno v mesto in obiskala zopet

kavarno za kavarno ter menjala zelo visoke bankovce ter pazila,

kodi imajo razni posetniki spravljen svoj denar. Na ta način sta prišla tudi v gostilno »Hubertus« na Ljubljanski cesti v Celju in zopet prosila krčmarico, da naj jima izmenja nekaj visokih bankovcev. Posebno Bohuslavič je storil to kaj pogostokrat in krčmarica mu je seveda ustregla. Čez nekaj časa sta se moža odstranila. A že ob 2 zjutraj je slišala jedna dekel ropot in šum v sosednjem prostoru. Zbudila je domače in ko so šli tje kaj gledati — tam je bila blagajna in v njej 800 K —

so videli možko postavbo, ki se je ravno umaknila skozi okno.

Krčmarica je šla gledat v omaro, koder je imela spravljenih onih 800 K, pa tudi o teh ni bilo več ne duha ne sluha. Ker sta pa ravno ta dva nenavadno hitro zginila iz Ceda sta jo popihala z železnico. Brzojav je hitro nesel na vse kraje in konce popis njihove osebe in v ponedeljek, ravno ko sta hotela v Brucku izstopiti, jih je

zasegla roka pravice.

Prijeli so jih in oddali graškemu dež. sodišču. Le tu so njiju primer-

jali z raznimi slikami v albumu zločincev. Pokazalo se je, da jih hrvaška policija išče že dolgo časa, ker imata na vesti celo vrsto železniških ropov, za kar bosta morala, kadar odsedita za njih zadnji čin zaslužen kazni, dajati še posebej odgovora. Ko se je to dognalo, so jih prepeljali

v celjsko okrožno sodišče.

Pri sebi sta imela ta dva tička tudi revolverje, celo vrsto najrazličnejšega roparskega in vlomilskega orodja, dosti denarja in dragocenosti, pa tudi raznih drugih stvari, ki jasno dokazujejo njih krivdo.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

REDKA POROČILA.

Dunaj, 19. februarja. Vsled že znane naredbe, po kateri ni nihče od voj. poročevalcev pripuščen k vojnim operacijam, so poročila z bojišča zelo redka. Vse je zavito v nekako tajinstvenost, nekak mir vlada, za katerim se najbrže skriva pripravljanje za usodepolne udarce.

IZPOD SKADRA.

Cetinje, 19. februarja. Obstrelevanje Skadra traja še. Levo krilo generala Martinovića je zavzelo selo Znos, kjer je bilo od Turkov z Brdice močno obsipano z ognjem; srbski, do danes še vedno zmagonosni artileriji se je posrečilo pripraviti turške topove do molčanja. Na ostalih točkah vlada splošen mir. Oba tabora turški kot srbsko-črnogorski se pripravljata za daljše korake.

TURSKI VJETNIKI V SRBIJI.

Berlin, 19. februarja. »Nord-deutsche Allg. Zeitg.« je prinesla poročilo, kako da se slabo ravna s turškimi vjetniki v belgrajskih trdnjavah. Te vesti so bile takoj z vso odločnostjo od srbske merodajne strani zavrnjene. S Turki se silno humano postopa v vseh ozirih. Njih zdravstveno stanje je izvrstno.

BOLGARSKO - RUMUNSKA POGAJANJA.

Dunaj, 19. februarja. Pred tremi dnevi je nasvetovala angleška vlada na predlog Edvarda Greya bolgarski in rumunski vladi, naj se direktnim putem pobotata. Za slučaj, da je prišlo nerazpoloženje med obema državama že v akuten stadij, naj se obrneta obe državi na velesile s prošnjo za mediacijo.

Pariz, 19. februarja. Listi poročajo, da ne le Bolgarija, temveč tudi Rumunija soglašajo v tem, da posredujejo velesile v bolgarsko-rumunskem sporu. Podrobnosti posredovanj še niso določene.

RODOŠ IN ITALIJA.

Berlin, 19. februarja. Turški delegat je došel v Nizzo v svrhu pogajanja z Italijo z ozirom na takojšnji definitivni odstop otoka Roda, za katerega Turčija zahteva od Italije 50 milijonov lir.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dunaj: Hvala lepa za poslano. Danes je bilo nemogoče, pride jutri. Priporočal bi se za vodilne misli predavanja. Prišel je čas, ko je treba o tem več govoriti. — Na razna vprašanja odgovarjamo, da roman »V senci jezuita« ne izide v ponatist in da ga vsak lahko ohrani le tako, če ga vsak dan izstriže.

Odgovorni urednik Radivoj Korenec. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

✠

Zdravko in Ivanka Leskovic javljata potrjim srcem tužno vest, da je njiju ljubljencek, edini sinček

Zlatan

danes popoldne ob 4. uri v nežni starosti preminul.

Pogreb nepozabnega deteta bo v petek, dne 21. februarja ob 4. popoldne iz hiše žalosti Čevljarska ulica št. 1 k Sv. Križu v lastno rakev.

V Ljubljani, dne 19. februarja 1913.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglasih ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Glasovirje, pianine, avtomate, gramofone, plošče prodaja, uglašuje, popravila solidno Josip Oblak, Ljubljana-Glince 92.

Išče se prijazno stanovanje s sobo in kuhinjo za takoj. — Kdo, pove »Prva anončna pisarna«.

Sprejme se takoj izvezbana blagajničarka v kavarni »Central« v Ljubljani.

Za obleko po meri

dobite edino nadomestilo

»v Angleškem skladišču oblek«

kjer so ravnokar dospeli najmodernejši kostumi, paletoji, bluže in krila za dame in deklice kakor tudi obleke, raglani in klubki za gospode in dečke v vseh barvah in kakovostih.

Vsakdo si lahko ogleda blago. Postrežba točna in solidna. Cene priznane nizke.

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5

Pri sedanji draginji bode vsaki z veseljem pozdravil da od 20. februarja 1913 naprej v moji modni trgovini za gospode dobrovoljno

odračunam 10% popusta

vsakemu odjemalcu pri gotovem plačilu od mojih skromnih stalnih cen pri nakupovanju klubukov, čepic, srajc, spodnjih hlač, majic, ovratnikov, zapestnic, kravaf, rokavic, nogavic, namarnic, žepnih robcev, palic, dežnikov, gumb i. t. d.

Opozorim istočasno, da je moja modna trgovina za gospode, založena nedvomljivo z najnovejšim in na boljšim blagom iz prvih in zanesljivih tovarov in sicer nedvomljivo največji izbiri.

Z odličnim spoštovanjem se priporoča

- - Modna in športna trgovina za gospode - -
Pazite na cene v razložbah! **P. Magdić, Ljubljana,** nasproti glavne pošte.

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8,000.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4³/₄%

Pošljite naročnino, ako je še niste!

Trgovski pomočnik

ne izpod 25 let star vešč slovenščine, ali hrvaščine in nemščine. se sprejme proti dobri plači kot prva moč mošne konfekcijske stroke. Mesto stalno. Nastop takoj, ali s 15. marcem t. l.

Angleško skladišče oblek O. BERNATOVIĆ, Ljubljana.

Nova hiša

na Tržaški cesti, 20 minut od Ljubljane z dvema stanovanjima in zemljiščem, je naprodaj. Proda se po dogovoru na obroke, eventualno odda tudi v najem. Natančneje v »Prvi anončni pisarni«.

Živilenska zavarovalnica

sprejme gospode, začetnike za potovanje v Ljubljani in provinci.

Po kratki preizkušnji mesečna plača in provizija. Stalna služba s penzijo. Reflektanti naj pošljejo čerte z referencami pod »Pensionsfähige Lebensstellung 396 F« Annoncen-Expedition Jos. A. Kienreich, Graz.

Posebna specialiteta likerija

Posebna specialiteta likerija